

*Lars Håll
synar sin
kyrkbåt.*

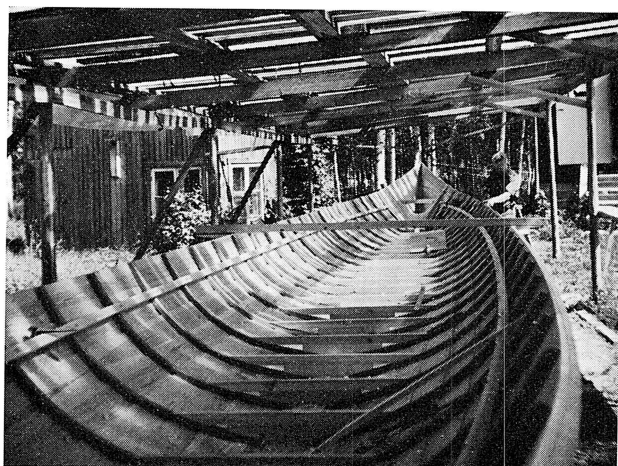
Kyrkbåtsbygge

KYRKBÅTAR BYGGDA PÅ SOLLERÖN EFTER 1941

”Så länge en kyrka har rest sin spira mot skyn i Siljans dal, så länge har även byarnas skaror i sina kyrkbåtar färdats till sitt tempel, och dessa båtar äro ättlingar till de båtar, som förde vikingarna över haven till främmande länder”.

Dessa ord läser man i Leksands årligen återkommande program för kyrkbåtsrodden första söndagen i juli, sedan Knis Karl Aronsson år 1936 väckte förslag om att ordna årliga tävlingar mellan byarna i Leksand. Då var det endast frågan om gamla, användbara kyrkbåtar. Sedan den sista kyrkbåten byggts på Sollerön någon gång i slutet på 1800-talet var det väl heller ingen varken på Sollerön eller någon annan av siljanssocknarna som hade tänkt på någon nybyggnad av kyrkbåtar, men på hösten 1940 tog representeranter för Rättviks Hembygdsförening kontakt med byggmästare

*Kyrkbåten
under
byggnad.*

Anders Bondesson i Utanmyra med begäran om att få en ny kyrkbåt byggd. Jag minns att Bondeson en dag kom cyklande till Kulåra och berättade om framställningen från Rättvik, samtidigt som han erbjöd mig att ta hand om kyrkbåtsbyggandet, om jag ville. Några småbåtar hade jag byggt sedan 1932, men hade inga som helst resurser att åta mig ett så stort jobb. Det verkade i alla fall väldigt intressant och jag lovade att hjälpa till med byggandet, om det kom igång. Så byggdes då "Rättvikôrn" på försommaren 1941. 1943 "Kersti", Tibble, 1944 "Brudpiga", Västankvik, och "Sturgubben", Rönnäs. Dessa fyra första hade självväxta spant.

1945 byggdes "Vöndalös". Leksandsnoret, 1946 "Uller", Ullvi. 1947 "Sturkulla", Stumsnäs. 1949 "Grannlåtn", Hjortnäs och "Jugen Jon", Sollerön. 1950 "Sörbyggarn", Rättvik. 1952 "Siljansnäsarn", Siljansnäs. 1955 "Grändarn", Rättvik. På eftersommaren 1955 kom Bråmås Nils, skickad av Anders Diös till Bondeson, med nästan en order: "Du få bydj jän tjörtjbåt a Anders, fem tusnd få du fö an, Du fån't nå mer äld".

Så byggdes då "Diösn" 1956. Hittills var alla båtarna byggda med köl uthuggen ur en hel stock och borden sammansatta med krampor. 1960 byggdes Leksandsnorets nya båt, "Nyckelpiga," med limmad köl och borden sammansatta med kopparnit. Det blev Bondesons sista.

På eftersommaren 1962 ringde Bondeson och sa: "Vill du nu ta hand om kyrkbåtsmallarna så får du, annars sågar jag sönder dem till ved." Jag hade ingen direkt tanke på att själv åta mig ett kyrkbåtsbygge, men tyckte det kändes vemodigt om mallarna skulle förstöras, så jag tog hem dem. Redan samma höst kom en förfrågan från Orsa, och sedan Anton Stolt lovat hjälpa mig så byggde vi "Sturfajtn" 1963. I Kulåra 1964 byggde jag "Sturstäv" till Övermo, utan annan hjälp än en slöjdlärarkollega, Bertil Hagan-der från Solna, som hjälpte mig sätta i spanten. 1965 byggdes "Sjöhästen", Nusnäs. 1969 "Siljansnäsarn 2". 1970 "Jugen Jon 2". och 1971 "Brudpiga 2." De fyra sista med Rune, min son, som medhjälpare. Bondesons medhjälpare var And. Flinth, Dunder Arvid, Måsen Anders, Duhlbo Erik, Stolt Anton och Håll Lars. Krampsmeder: Ålpås Anders och Flint Albert.

Några data: Kyrkbåtarnas längd 18,5 m., bredd 2,1 m. 10 par åror, 1 styråra, 28 spant med 55 cm. spantfördelning. Köl, stävar och bordläggning av furu, spant av ek, årklykor av björk, åror av gran, ca. 2100 kopparnitar, vikt ca. 1 ton, hastighet vid tävlingar drygt 10 knop, passagerare och besättning vid turist- eller kyrkfärder ca. 70 personer.

Under sommaren 1973 planeras byggande av ny kyrkbåt till Hjortnäs kyrkbåtsroddare.

Sollerön i mars 1973.

Lars Håll